

O ISTORIE LITERARĂ A SENTIMENTELOR: „SPIRITUL VRÂNCEAN, ÎN LECTURI ELECTIVE”¹

...Filosoful, eseistul și criticul literar tecucean IONEL NECULA s-a decis (după multe frământări interioare, dar amânând fiindu-i lucrarea și de tulburări potrivniciei vremilor și de întâmplări neprevăzute, din partea oamenilor) să scrie o istorie a literaturii vrâncene ti...

Dar, precum spune nefericitul boier Miron Costin despre colegul său mai bătrân, Grigore Ureche: „*Laud osârdiia r posatului Urechie vornicul, carile au făcut de dragostea râi letopisea sa (...). Ori c n-au avut c r i, ori c i-au fost destul a scrie de mai scurte vacuri, destul de dânsul i atâta, cât poate să zică fie teci c numai lui de această ar i-au fost mil, și nu r mâie într întunerecul ne țin ei*” – tot așa voi zice, și eu, despre amicul meu IONEL NECULA: „*Laud osârdiia în această via tritorului c rturar Ionel Necula, carile au făcut de dragostea inuturilor vrâncene ti letopisea sa (...). Ori c n-au avut c r i, ori c i-au fost destul a scrie de mai scurte lucruri i vremi, destul de dânsul i atâta, cât poate să zică fie teci c mai numai lui de această ar a Vrancei i-au fost mil, și nu r mâie c rturarii ei într întunerecul ne țin ei rii Românilor...!*”

...Sau, mai „pre” limba modern: văzând bunul și blândul și eruditul critic tecucean c vrâncenii nu prea „sar” să-l ajute (măcar cu bun voință și cu date biobibliografice!), neputând, deci, întocmi o **ISTORIE** a literaturii vrâncene, în sensul cronologic și tiințific-acribios – s-a mulumit și limitat să fac ...”*electivitatea*” amical, asupra unei literaturi provinciale... A rezultat, astfel, cum singur mărturisite, „o *culegere*” (de oameni, de recenzii – „*recenzii*” în sensul cel mai larg, în care **până în ziua de om poate i trebuie recenzat**, de o instanță mistică sau încumană ... – ...recenzii despre c r i și despre vieți de oameni care au scris... ba chiar discursuri de tip „remember”/necrolog, în fața gropii deschise spre Ceruri, pentru un confrate-scriitor vrâncean sau altul...). Și cu senin suflet prietenesc a făcut-o, și **cu memoria** (prin excelență, selectiv ...!), mai mult decât **cu documentul!** – ...încât a rezultat „o *istorie literară a sentimentelor*” lui IONEL NECULA, fa de scriitorii Vrancei contemporane lui. O istorie a vieții autorului, intersectată, aleatoriu sau nu, cu scriitori vrânceni... Deci, se înlege de la sine că nici din punct de vedere axiologic, al valorii scriitoricești (modulare sau comparative) a celor luați în seamă – nu s-a făcut o selecție tiințifică ...unii (puțin, e drept!) dintre cei cuprinși în cartea sa fiind, mai curând, aspirațional spre „scriitoriceal” (poate, căiva, chiar veleitari... grafomani!), alții, doar cu „aere” de scriitori... și asta, pentru că **USR-ul**, cică, i-a „confirmat”...! **USR-ul** nu mai confirmă, cam de multi ori, valori estetice...dar lor, s rmanii, cine să le comunice acest Adevăr...*à la Polichinelle*?!

Iată propria mărturisire, cu valoare și de „mea culpa” (nu e necesar, pentru un atât de sincer și cald prieten al Vrancei! – ci îmi mulțumesc, IONEL NECULA, cu stânghereală : **în definitiv, nu s-a aflat niciun vrâncean, care să tenteze o cât de sumar istorie literară a judeului Galați...pentru o cât de firav „reciprocitate de inimă”!**), a autorului, din **Prefa** : „*N-a zice că mi-am propus intenționat să mă împrietenesc cu scriitorii din Vrancea, dar alături de ei am găsit și pe cei din Tecuci*

¹ -Ionel Necula, *Spiritul vrâncean, în lecturi elective*, Ed. Rafet, Rm. S rat, 2010.

disten a este de doar 30 km) ne-a adus, vrând-nevrând, în gra ii reciproce i-n parteneriat sporitor (...) Evenimentele culturale ne g seau împreun , schimbând între noi c r i i idei (...) Am considerat c adunarea între dou coper i a acestor pozi ion ri reprezint un crâmpel din istoria mai nou a devenirii i înstructur rii culturii vrâncene. (...) Sigur c nu va fi o carte perfect i complet , c va avea multe sc p ri, c vor fi ap rut i c r i necunoscute de noi i care -au r mas neconsemnate publicistic. Lucrul perfect se realizeaz greu i, de regul , nu e la îndemâna muritorilor. Oricum, noi n -avem această preten ie, iar caren ele acestei culegeri ni le asum m cu r spundere i cu dorin a sincer de a le îndrepta ulterior cu loialitate i bun credin ”).

...A rezultat, de fapt, mai curând o carte de amintiri i alc tuit pe baza mai vechilor sale recenzii, asupra scriitorilor viza i de cartea sa de acum. i, ca s nu fie cu sup rare, la „a ezare” i ierarhizare...i-a aranjat pe scriitorii de care- i aminte te – **ALFABETIC!**: Constantin Am riu ei, Ionel Bandrabur, Adrian Botez, Camelia Ciobotaru, Constan a Cornil , Adrian Cosmin Cocioab , Valeriu D. Cotea, Ion Croitoru, G.G. Constandache, Mircea Dinutz, Victor Frunz , Constantin Ghini , Ion Miheci, Gheorghe Mocanu, Marin Moscu, Costic Neagu, Gheorghe Neagu, Aurel Neculai, tefania Oproescu, Ion Panait, Virgil Panait, George P tr canu, Dumitru Pricop, Florin Paraschiv, Ionic Sava, Liviu Ioan Stoiciu, Puiu Siru, Paul Spirescu, Culi Ion U urelu, Janine Vadislav, Mariana Vicki Vârtosu...

...Ceea ce a tentat mai mult dec ât „recenzarea” c r ilor i vie ilor receptate sentimental – i anume, tipologizarea scriitorilor vrânceni – nu i-a reu it, dintr-un motiv destul de vag explicat, r mas în starea ini ial , de interoga ie: „Este scriitorul vrâncean alergic la încadr ri tipologice, se teme cumva de vreo anonimizare în cadrul curentului adoptat, sau în cadrul manierei îmbr i ate? Este tendin a cultiv rii dreptului la diferen i a propriei individualit i atât de viguroas încât s descurajeze ideea de încadrare într -o direc ie de sens, din cele multe ce se ipostaziaz în li teratura contemporan ? Nu cred într-o asemenea explica ie. Cel ce se îne departe de mi c rile literare en vogue risc s rico eze singur în matca unei direc ii literare de care nu are cuno tin (...) ajungând s se considere crainic i f clier pe un drum deja b t torit” (cf. **Prefa** , p. 7).

...Evident c nimeni care ar dori s judece axiologic literatura vrâncean , n -ar afla un punct de sprijin ferm, în vreo pagin a acestei c r i mai curând despre prieten îi **scriitorice ti** (mai mult sau mai pu in...), decât despre scriitorii vrânceni, în intimitatea lor demiurgic . Dar, paradoxal, cartea lui **IONEL NECULA** place, la lectur : de ce, oare, când...ea nu prea ajut pe filolog, pe estetician, pe istoricul literar sintetizator de literatur român ...? Pentru c e o carte „bun ”, binef c toare cititului - scris cu mult empatie uman (nu, neap rat, i estetic ...), scris f r urm de ranchiun ori venin, ci cu „*inim bun* ”, cum zice românul – cu o generozitate a amintirilor i a judec ilor, extrem de rar întâlnit la „colegii/confra ii” de breasl ...

IONEL NECULA-tecuceanul **CHIAR ÎI IUBE TE PE VRÂNCENI!!!**... i, implicit, pe scriitorii Vrancei. Mai „scriitori” sau... mai pu in...

Un erudit, precum este **IONEL NECULA**, de data asta devenit, prioritar, „*cronicar de sentimente*” - î i „pune în palm ” sufletul, sentimentele sale atât de senine, calde i sincere, fa de atât ia scriitori de la „*masa umbrelor*”...pu ini dintre cei cuprin i în aventura proustian a memoriei involuntare, sentimentale, a lui **IONEL NECULA**, mai

stau „în lumină”... „Într-un timp scurt, spiritul vrâncean a fost scris cit de câteva nume providențiale și nu știu când se vor umple golurile ce s-au produs cu alte nume și cu alte dispoziții cursive, care s’duc mai departe lucrul bun și auroral, de-acolo de unde l-au întrerupt cei plecați. Un vânt rău și neîndurător a suflat peste spiritul vrâncean și l-a luat cu el spirite nevinovate și nepregătite pentru treceri rubiconice. Tuturor celor plecați le p’strează o pioasă amintire și le rezervă ca și la atriul drept al inimii mele” (cf. **Postfa**, p. 226).

E o carte care ea însăși, reprezintă un obiect infinit mai artistic, mai poetic în expresie - decât scrierile multor...”artiști”-referenți/referenți, din ea...o carte atât de blând-nostalgic, încât, adesea, îl cutremură pe cititor (mai ales la nivel de necrologuri...): „În urma noastră, n-a mai rămas decât Dumitru Pricop și vegheze peste ora și peste spiritul vrâncean, ca un fcler care a cioplit f’r’odihnă la temelie verbului poetic și la înzdrăvenirea spiritului vrâncean, din care s-a revendicat ca un adevărat prinț al m’rturisirii harice. Rămâi cu bine, Mitică. Te lăsm în voia soarelui ca și-i mângâie privirile, a ploilor ca și-i spele amândoi obraji, a vântului, ca și-i „ventileze” pletele. Cât vreme vei fi acolo, pe soclu, vom ține Vrancea poate spera la un destin sedimentat din cremenea munților și din fervorile Vrâncioaiei (...). A rămas soclul înalt, din înlăimea c’ruia străjuie chipul de faur bronzat al poetului împ’cat cu toate” (cf. **Singur tatea Poetului**, p. 154).

Sau: „Constantin Ghini avea vocația prieteniei și o cultiva cu aceeași dragoste cu care, b’nui, Iisus își alegea însoțitorii. (...) N-a fost nimeni care să aibă nevoie de sfatul lui binevoitor și să nu găsească toată în elegerea. Clocotea de bună-tate, de spiritul prieteniei și tânjea după prilejuri colocviale. (...) Noaptea bună, Ticule, și Dumnezeu să te în’prin apropierea lui” (cf. **Necrolog Constantin Ghini**, p. 68).

Nu lipsesc, din această culegere de texte-recenzii, despre scrieri eterne, nici judecățile subtile, de ridicată valoare hermeneutică (dar aceste texte deja erau cunoscute, de noi, din reviste ale unor ani trecuți... și, deci, poartă, în mintea noastră amintitoare, o „patină”, care ne împiedică să le încălțăm valoarea și gravitatea ideatică...): „Nu se poate spune că poetul a renunțat la temele vechi și perene, care -au făcut deliciul travaliului de alt dat - erosul, bunăoară -, dar toată fenomenologia este transpusă într-o altfel de partitură, a faptului consumat și irepetabil, care se substituie dispoziției op’ionale. Privat de antonime, timpul viitor nu mai este antiteza trecutului, ci chiar trecutul cu toate patimile lui frânte, consumate, epuizate” (cf. **Poetul Ion Panait – un clasic în geacă și blugi**, p. 116). Sau: „E un miracol aici, pentru c’ muntele, pentru noi, a fost, deopotrivă, cetate și catedrală, în care spiritul românesc s-a zidit și s-a depozitat de vremi și de aluviuni alterante. Nu te poți considera decupat din peisajul muntos, f’r’ să și asumi ipostaza de coloană și de cariatidă a bolii sub care s-au trudit strămoșii, de la desc’lecări încoace. Numai omul de munte ține cât contează relația fraternală și indivizibilă cu tr’râmul stâncos, cât de binef’cătoare, pentru om și istorie, poate fi asocierea lui cu tr’râmul pe care -l m’soară pasul” (cf. **Dumitru Pricop – Poetul ca un munte de patimi**, 135).

...Cum ziceam, o carte bazată pe „**memorie electivă**”...alege, selectează - nu totdeauna cu deplină dreptate...Subiectivismul acut este inerent unei astfel de înf’ptuirii, mai curând beletristice, decât hermeneutice. De ce (...s-ar întreba unul care nu ține definițiile lui Proust și ale înv’ceilor săi, date memoriei involuntare...) - de ce lipsește, din „irag”... - spre exemplu, mult-prea-blândul și umilul, cât și prea modestul, și, deci, umilitul (de oameni și soartă), dar cititor (...atât de delicat, în împlinirea Misiunii sale de Duh!) al

culturii vrâncene postdecembriste, atât de talentatul Poet (AUTENTIC!) și scriitor (în genere), jurnalist de „mare meserie” – **CORNELIU FOTEA** (am zis: „mult-prea-blândul” - deci, din aceeași familie atitudinală și de suflet și fire cu autorul, cu **IONEL NECULA**!)?!

...Fire te, întrebarea de mai sus rămâne să zbârnâie în urechea „fpta ului” Uitărăii...
Sau, nu.

...Ceea ce-mi doresc este ca, dincolo de cartea acestui erudit și bun prieten (tecuceanoglian...) al scriitorilor vrânceni – să apar **ADEV RATA** și...grava Carte de Hermeneutic - nepretenitoare (prin nicio prietenie, decât a ceea ce Adevărului Hermeneutic!), carte profund analitic, asupra trudei scrisului vrâncenesc – carte ca rod, înșel, al studiului acribios, din partea unui „*senator de drept*” al criticii vrâncene profesionale. **Există a ceva și se poate!**

...Chiar dacă va fi infinit mai seacă, multora (și de Dumnezeu!) neplăcut... ea, aceea râvnită și încă teptată CARTE va ajuta mult mai mult (decât încântătoare lucrare „prietenească”, pe care-o în, în aceste momente, în fața ochilor, pe birou!) la decantarea valorii spirituale autentice și la „plivirea” (..măcar, dacă nu chiar la...eradicarea!) imposturii scriitoricești, care, azi, în toată România Artei Logos-ului (înfeudat satrapismului axiologic al unui URSS corupt!) sufocă, falsifică mai toate treptele axiologiei și batjocorește demoniac mai toate încercările de „răsărit auroral” și de impunere ale Artei (cu „**A**” mare), iar nu a tot felul de furnicare/viermușeli, insalubre, ba chiar letal-toxice! – a tot felul de „încuscrieri” imorale și hâde, efemer-morganatice și ludic-tranzacționiste!

...Deocamdată, îmi mulțumesc, cu pleacăciune și recunoștință, pentru caldă și atât de binevoitoare ta PRIETENIE, față de țara Vrancei și față de trudităria ei întru toate cele ale „condeiului”, drag **IONEL NECULA**!!!

prof. dr. *Adrian Botez*